

[Waldorff]

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om lukning af Dansk Sojakagefabriks kloranlæg.

(Lovforslag nr. L 86).

Dansk Sojakagefabrik er et eksempel på, hvordan en forholdsvis traditionel virksomhed (forarbejdning af landbrugsprodukter) kan udvikle sig til en kemisk fabrik helt uden for samfundets kontrol.

Etableringen af kloranlægget i 1935, den egentlige udbygning af den kemiske produktionsvirksomhed i 1960'erne og selve eksistensen af en sådan virksomhed i det centrale København er noget, som myndighederne aldrig har taget samlet stilling til.

Selv efter miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden i 1974 er der ikke sket en samlet vurdering, og selv myndighedernes lapperier på åbenlyse mangler ved driften af anlægget har man haft vanskeligheder med at få virksomheden til at acceptere. En række påbud til virksomheden overholdes stadig ikke.

Virksomhedens karakter og placering (som bl.a. betyder, at evakuering er umulig, og som betyder omfattende klortransporter gennem København) indebærer, at et utal af offentlige myndigheder er involveret i problemerne i forbindelse med virksomheden – kommunale og centrale miljømyndigheder, politi og brandvæsen, arbejdstilsynet, justitsministeriet, civilforsvaret og meget mere.

Det har indtil videre kun haft den effekt, at beboerne omkring virksomheden er blevet kvalt i bureaukratisk sagsbehandling. Aftalen på Københavns Rådhus er kun endnu et træk i den stadige forhaling af sagen.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, mener forslagsstillerne, at virksomhedens klorproduktion må standses nu – først og fremmest på grund af risikoen for en klorkatastrofe, men også de generelle miljømæssige og arbejdsmiljømæssige forhold kunne begrunde det.

Der har naturligvis ikke været mangel på indvendinger imod en lukning først og fremmest fra industriens og Sojakagefabrikkens side. Industrirådet vil kæmpe imod en lukning – ikke så meget ud fra en vurdering af klorproduktionen, men alene af den grund, at man er bange for, at afgørelsen kan danne præcedens. Virksomheden har argumenteret

ud fra hensynet til beskæftigelsen og valuta-balancen.

Sådanne indvendinger kan naturligvis ikke accepteres, når de sammenholdes med den enorme risiko, som det er at have en fortsat klorproduktion.

Men da de jo alligevel gør indtryk i en krisetid, er der grund til at gå dem nærmere efter.

Beskæftigelsen: Sojakagefabrikkens ejere har gjort meget ud af at fortælle, at det drejede sig om ca. 450 arbejdspladser. Det er ikke rigtigt.

De 400 arbejdspladser på Oliemøllen berøres ikke af en lukning af kloranlægget. Den tekniske sammenhæng mellem de to afdelinger (ekstraktionsanlægget er som bekendt forsvundet, og der er ingen ansøgning om tilladelse til en nyopførelse) består i alt væsentligt i elektricitetsoverførsel til kloranlægget samt en mindre del brint, der bruges til hærkning af fedtsyrer. Denne brint kan nemt skaffes på anden vis – endda med brug af langt mindre tankanlæg og mindre eksplosionsfare end i dag.

Den eneste reelle sammenhæng er derfor, at ØK som ejer af Sojakagefabrikken kan bruge Oliemøllen som pression for at oprettholde klorproduktionen.

Tilbage står, at lukningen berører de 40 arbejdspladser på kloranlægget. Over for dette står *dels*, at klorproduktionens nuværende placering spærrer for oprettelse af andre arbejdspladser i området på grund af sin farlighed, *dels* muligheden for at skabe arbejdspladser ved en eventuel opførelse af et nyt kloranlæg et andet sted.

Valutaproblemerne: En lukning af anlægget på Islands Brygge vil betyde, at der må importeres klor, i det mindste i en periode. Ud over at en sådan import – fortrinsvis fra Vesttyskland – vil betyde nedsat risiko ved klortransporterne, så vil det også betyde et valutatab. Det er vanskeligt at opgøre størrelsen præcist på grund af ØKs multinationale karakter, men den ligger sandsynligvis på omkring 8 mill. kr. om året.

Det er muligt, at et indgreb over for kloranlægget vil betyde højere klorpriser. Dette er en almindelig virkning af miljøindgreb. Der er imidlertid ingen særlig grund til at beklage det i forbindelse med klor, da det må forventes at føre til en øget forskning i erstatningsprodukter.